Přemyslovice | Detail mlýna

Identifikační údaje

Adresa	Přemyslovice 150 798 51
Okres	Prostějov
Katalogové číslo	Burian 445
Katastrální území	Přemyslovice
GPS	49° 33' 13.8'' 16° 57' 43.0''
Mapová značka	Holandský / Objekt s kompletní technologií
Poloha vůči obci	200 m S od Z části obce
Číslo kulturní památky	20951/7-5630 z r.1973 otevřít list NPÚ
Přístupnost	Přístupný po domluvě
Rok stavby	1884
Rok zániku	

Stručný popis

Historie tohoto větrného mlýna je zajímavá. První mlýn německého typu byl na toto místo přestěhován v roce 1841 z Jesence (cca 11 km) , kde je připomínán již v roce 1777. V roce 1883 se rozhodl nový majitel přesunout mlýn bez rozebírání o 60 m z obecního na svůj pozemek. Přesun provedlo 55 mužů na válcových kládách. Mlynář Krečmer byl spokojen a chlapům dal putnu slivovice a sedm kop tvarůžků. Oslava však skončila špatně, neboť mlýn do rána kompletně vyhořel. Mlynáře to nezlomilo a již příští rok stál na stejném místě nový mlýn, tentokrát holandského typu o průměru 9 m a celkové výšce 11,1 m. Tento mlel s válečným omezením ještě v roce 1945. Potom mlýn zůstal bez provozu a zpustl. V roce 1956 byla za přispění památkářů opravena střecha (výměna 2800 šindelů) a zřejmě i nesprávně rekonstruovány perutě, které byly zhotoveny o tři metry kratší.
Přemyslovický mlýn je jedním z mála, který neprošel žádnými stavebními úpravami, takže objekt i vnitřní zařízení se zachovalo v naprosto původní podobě. Jehlanovitá střecha je kryta šindelem a posazena na kolejnici. Pomocí dvou rumpálu se dá otáčet proti větru. Hlavní hřídel je dlouhý 6,8 m a má průměr 69 cm. Palečné kolo má průměr 2,25 m a rekordních 152 zubů. Svislá hřídel je kovová. Kompletní dvě mlýnská složení v druhém podlaží jsou poháněna shora. Jedno přímo, druhé pomocí řemenového převodu. V přízemí je pěkná a zachovalá moučnice. Zařízení samozřejmě potřebuje údržbu, ale žádné části nehrozí zkáza. Dnes se Pavel Hajkr, nejmladší z mlynářského rodu Hrabalů, který vlastní mlýn již pět generací, snaží sehnat investora, s jehož pomocí by bylo možno mlýn zrenovovat a otevřít pro veřejnost. Národním památkovým ústavem bylo provedeno zaměření stávajícího stavu, byl proveden mykologický průzkum a navrhnuta oprava omítek. V roce 2004 provedl majitel opravu vnitřních omítek a rekonstruoval podlahu v druhém patře. Přes zimu vyrobil a v létě 2005 osadil nové větrné kolo původní velikosti. Jsou předpoklady vybudovat v tomto výjimečně zachovalém mlýně privátní muzeum využití větrné energie. Zatím je mlýn přístupný pouze výjimečně po domluvě s majitelem nebo v rámci akce Den otevřených mlýnů, která se koná každý rok začátkerm května.

Historie

Historie mlýna také obsahuje	• Pověst
Příjmení mlynářů působících na mlýně	◦ Hajkr Pavel ◦ Hradil Metoděj

Architektura

Stav nemovitosti	Dochován bez nežádoucích přestaveb
Typ	Holandský

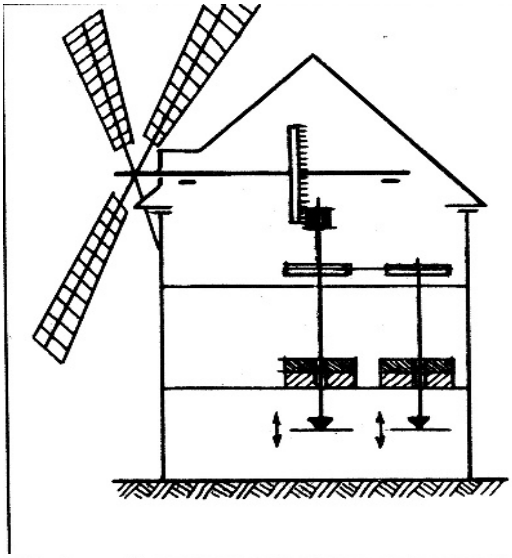
Dominantní stavební konstrukce	Zděná - kamenná
Historické prvky	Exteriér • Dveře • Okna • Schodiště • Vikýř pro hřídelInteriér • Dveře • Natáčení (mlýna, střechy, turbíny) • Schodiště

Parametry

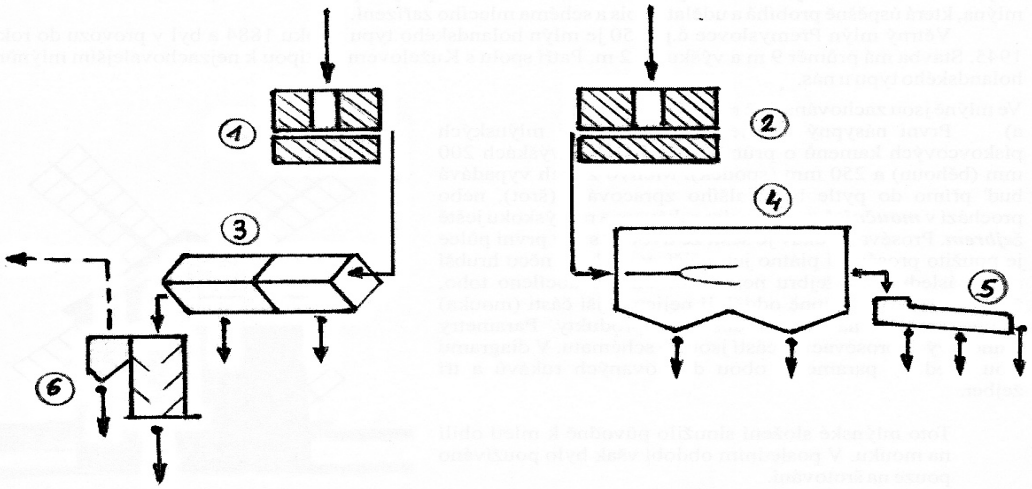
Informace zpracované a platné k 01.03.2017. Technologie

Technologické vybavení	• Existující obyčejné složení (Počet: 1) • Existující poloumělecké složení (Počet: 1)
Popis technologického vybavení	
Technologické vybavení	
Stopy po neexistující mlýnské technologii	
Doplňkový provoz	
Doplňkový provoz - popis	
Historické prvky	• aspiratér, tarár • mlecí kámen ◦ francouzský kámen (Počet: 2) • moučná truhla • moučnice • násypný koš • natáčení perutí (Jak se natáčí: se střechou rumpály) • paleční kolo • převody • svislá hřídel (Kovová) • špičák (kamenné složení) • transmise s řemenicemi (převody palci, převody ozubením) • řemenice • větrné kolo (perutě rovné) • vodorovný hřídel - val • vysévač hranolový (Řemeslný)

Parametry

Přemyslovice - diagram funkčního uspořádání

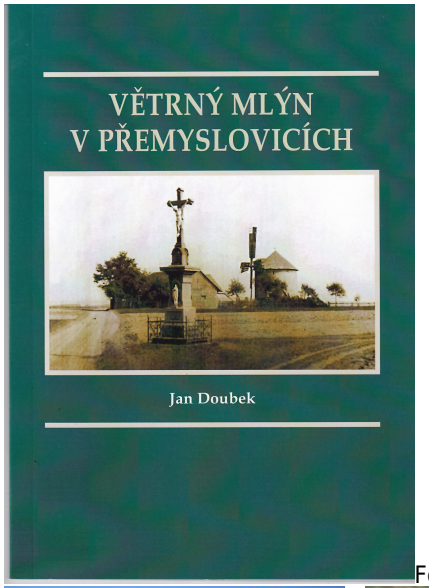

1. Francouzské kameny
   běhoun průměr 800 mm, tloušťka 200 mm
   spodek průměr 960 mm, tloušťka 300 mm
2. Pískovcové kameny
   běhoun průměr 1100 mm, tloušťka 200 mm
   spodek průměr 1100 mm, tloušťka 250 mm
3. Čtyřboký hranolový vysévač
   délka 1500 mm, 240 × 240 mm
   síta: 14 / 14
4. Moučnice s prosévacím rukávem
   délka rukávu: 2050 mm, průměr 262 mm
   síta: a) 120 / 85
   b) 96 / 86
5. Žejbro
   síta: a) 18 / 35
   b) 30 / 72
   c) 50 / 50
6. Tarár
   jednoduchý jednovětrový

Informace zpracované a platné k 13.02.2017. Literatura a prameny

Typ	Název	Místo vydání/uložení	Specifikace	Poznámky
Pramen	a	b	Název fondu: dKarton: eSignatura: f	c
Literatura	a	v		a
Literatura	g	v		a

ZajímavostiOstatníV roce 2025 vyšla publikace Doubek, J.: **Větrný mlýn v Přemyslovicích**, která na 120 stranách mapuje historii i současnost tohoto mlýna. Publikaci lze získat u majitele mlýna nebo na adrese doubek.mlynyůvetrnemlyny.info.

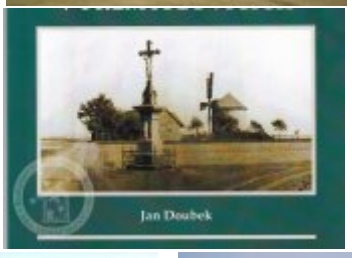

FotogalerieZákladní obrázky

Současné fotografie - objekt v krajině

Současné fotografie - technologické vybavení

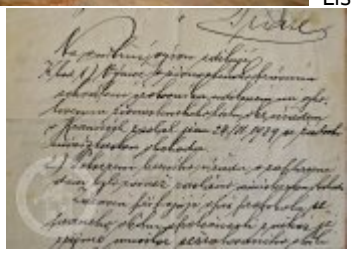

Současné fotografie - interiér - detaily stavebních prvků

Současné fotografie - interiér

Listinné dokumenty, korespondence

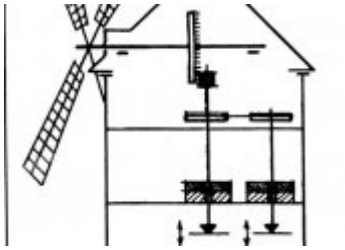
Historické fotografie a pohlednice

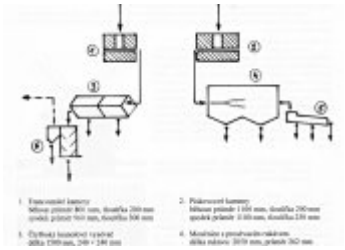

Plány - stavební a konstrukční

2
3
4
5
6